

Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö
Kirjaamo
PL 33
00023 Valtioneuvosto
kirjaamo@stm.fi

Lausunto Hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi terveydensuojelulain muuttamisesta sekä luonnos STM:n asetukseksi asunnon ja muun oleskelutilan terveydellisistä olosuhteista

VIITE: Lausuntopyyntö 03.07.2013, **STM056:00/2012**

Suomen Arkkitehtiliitto SAFA ry. antaa lausuntona seuraavat huomionsa hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi terveydensuojelulain muuttamisesta sekä luonnoksesta STM:n asetukseksi asunnon ja muun oleskelutilan terveydellisistä olosuhteista.

Laki vastaa asunnoissa ja oleskelutiloissa ilmenneiden terveysongelmien aiheuttamaan tarpeeseen. On hyvä, että terveydellisiä olosuhteita valvovalta ja tarkastavilta vaaditaan soveltuvaa pätevyyttä. Kuitenkin samaan aikaan rakentamisen toteutusvaiheessa, jolloin ongelmien syntymiseen ja ehkäisyyn vaikuttavat valinnat ja päätökset tehdään, pätevyys ei vaadita. Rakennuksen suunnittelijoille ei ole velvoitetta pätevyyden toteavaan rekisteröintiin, mitä on pidettävä epäkohtana. Terveysongelmien ehkäisy vaatisi myös laajaa resursointia rakentamistutkimukseen, uusien rakennusmateriaalien ja -menetelmien sekä jo syntyneiden ongelmien osalta.

Lausuntopyynnön osana olevassa muistiossa todetaan, että asetus on rajattu koskemaan asuntoja ja muita oleskelutiloja eikä asetuksen mukaisia viite- ja ohjearvoja ei voitaisi soveltaa sellaisenaan esimerkiksi kesämökkien tai työpaikkojen terveydellisten olosuhteiden valvontaan. Tekstissä todetaan: "(...) sellaiset tilat, joita käytetään pysyvään asumiseen, mutta joiden rakennusluvan pääkäyttötarkoitus on jokin muu kuin asuinkäyttö, rajattaisiin tämän asetuksen ulkopuolelle." Suomessa rakennetaan kuitenkin vuosittain noin 5 000 kpl loma-asuntoa, joista suuri osa tehdään ympärivuotiseen asuinkäyttöön. Varustetasoltaan ja tätä kautta myös asumisajaltaan ne vastaavat usein esimerkiksi vakituiseen asuinkäyttöön tarkoitettua asuntoa. Se, kuuluuko rakennus teknisestä ja/tai verotusnäkökulmasta loma-asuntokaavaan vai asemakaavaan, ei voi rajata rakennusten merkittävyyttä lain näkökulmasta.

Valvotaanko asetuksella uusien rakennusten suunnittelua ja rakentamista, kiinteistön pitoa vai kaikkia näitä tekijöitä? Jos asetus ottaa kantaa myös suunnitteluun, tulisi tarkastella fysikaalisten, kemiallisten ja biologisten altistumistekijöiden ohella myös rakennuksen toiminnallisuutta. Usein on niin, että toiminnallisuus, tilojen sijoittaminen rakennuksessa jne. aiheuttaa rakennusfysikaalisia riskejä. Jos tätä ei haluta sisällyttää asetukseen, tulisiko lisätä maininta esim. RakMk F1 rakennusten käyttöturvallisuudesta ja MRL vaatimuksesta rakennusten turvallisuudesta ja terveellisyydestä. Ei riitä, että asetustasolla todetaan, että eri tekijöiden arviointia tehdään tapauskohtaisesti, vaan viittaus MRL/RakMk olisi oltava mukana.

Asetuksen 5§:ssä todetaan, että huoneilman kosteus ei saa tiivistyä rakenteissa vedeksi. Märkätilojen kohdalla kosteus tiivistyy kuitenkin usein vedeksi seinäpinnoille. Oleellista ja tärkeää onkin siis, että märkätilat tuuletetaan siten, että kosteus poistuu tiloista hallitusti. Pitkinä pakkaskausina koneellisella ilmanvaihdolla on vaikeuksia pitää yllä riittävää ilmanvaihtoa laitteistoihin asetettujen lämpötilarajoittimien vuoksi.

Tulisiko ilmanvaihtoa käsittelevässä **asetuksen 6§:ssä** ottaa selkeämmin kantaa koneellisen ilmavaihdon hormi- ja laiteosien huoltamiseen? Ilmanvaihdon osalta tulee myös huomioida, että painovoimaisen ilmanvaihdon mahdollisuutta ei suljeta pois lain ja asetuksen määräyksillä. Painovoimaista ilmanvaihtoa tutkitaan tällä hetkellä laajasti ja on jo viitteitä siitä, että painovoimainen ilmanvaihto tulee olemaan tulevaisuudessa edelleen vaihtoehto energiatehokkaaseen ja terveelliseen rakentamiseen. Lakiesityksessä vaikuttaa lähdetyn siitä, että ilmanvaihto tapahtuu aina koneellisesti.

Erityisesti korjausrakentamisessa tulee huolehtia siitä, että ilmanvaihtojärjestelmää muutettaessa ei rakenteiden epäpuhtauksia imetä rakennuksen sisälle alipaineistamalla. Näin voi tapahtua kun painovoimaisesta ilmanvaihdosta siirrytään koneelliseen ilmanvaihtoon

Asetuksen 7§:ssä radonin osalta on todettu, että: "Asunnon huoneilman radonpitoisuus saa olla enintään 400 Bq/m³." Tämän jälkeen kerrotaan vuosikeskiarvosta jne. Pitäisi sanoa selvemmin, tarkoitetaanko annetulla raja-arvolla vuosikeskiarvoa vai mitä?

Asetuksen esittelyssä todetaan, että asetuksessa tarkastellaan fysikaalisia, kemiallisia ja biologisia tekijöitä. Fysikaalisten tekijöiden osalta rakennuksen ja rakenneosien värähtelyyn ei oteta asetuksessa kantaa. Se kuitenkin pitäisi myös ottaa huomioon. **Asetuksen pykälässä 8** tulisi selkeämmin todeta alussa, että melu- ja äänilähteitä tarkastellaan sisäisten ja ulkoisten äänilähteiden kannalta. Sisäisissä äänilähteissä pitäisi käsitellä myös esimerkiksi nyt ulosrajattuja kerrostalojen asuinhuoneistosta toiseen kantautuvia ääniä tai esimerkiksi porrashuoneesta kantautuvia ääniä.

Pykälän 17 mukaiset ulkopuolisen asiantuntijan koulutuksen sisältövaatimukset ja osaamistavoitteet eivät täytä vaadittavaa tieto-taito tasoa.

Pykälän tekstissä todetaan ainoastaan: "Terveydensuojelulain 49 d § 1 momentin mukaisen ulkopuolisen asiantuntijan koulutuksen tulee sisältää tämän asetuksen liitteessä 3 tarkoitetut osaamisalueet ja tavoitteet."

Koska kysymyksessä on erittäin vaativasta tehtäväkentästä ja arviointityöstä, tulisi arvioitsijan kriteerejä tarkastella rinnastaen niitä RakMkA2 suunnittelijoita koskeviin pätevyysvaatimuksiin ja auktorisoida pätevyysien myöntäminen arvioitavan kohteen laajuuden ja vaikeuden näkökulmasta. Pykälään tulee ehdottomasti liittää vaatimus henkilön rakentamis- ja kiinteistöalan työkokemusvuosista sekä vaatimus tehtävään soveltuvasta aikaisemmasta koulutuksesta. Nämä ovat lähtötietoja sille, millaiseen koulutukseen ja millaisessa arviointitehtävässä koulutuksen suorittanut henkilö voi toimia. Koulutukseen tulee sisältyä myös rakennuksen kulttuurihistorian ja arkkitehtuurin tuntemuksen perusteet.

Helsingissä 16.9.2013

Suomen Arkkitehtiliitto SAFA ry

Rakennussuunnittelutoimikunnan puolesta

Johanna Vuorinen,

rakennussuunnittelutoimikunnan sihteeri